

Хлобистов Є.В., Жарова Л.В., Добрянська Л.О.
ДУ «ІЕПСР НАНУ», ЛНАУ

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ЕКОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Розвиток системи екологічних інновацій безпосередньо пов'язаний зі стратегічними засадами формування загальної системи безпеки і регіоні або державі в цілому. Потенціал такої системи безпеки може бути визначений через розроблений в РВПС України НАН України, а згодом в Інституті економіки природокористування та сталого розвитку НАН України та Львівському національному аграрному університеті методологічний та організаційно-управлінський конструкт – Стратегічний потенціал еколого-економічної безпеки (СПЕЕБ). СПЕЕБ визначається станом розвитку продуктивних сил держави та суспільною готовністю залучати матеріальні, організаційні та культурно-просвітницькі ресурси до забезпечення еколого-економічної безпеки на рівні, що максимально відповідає можливостям суспільного розвитку та науковим уявленням щодо якості навколишнього середовища. СПЕЕБ визначають основні правові, організаційні та економічні засади стратегічного розвитку. Метою СПЕЕБ є уможливлення спрямування суспільно-економічних відносин у державі на раціональне використання, відтворення та збереження природних ресурсів, генофонду живої природи, захист життя і здоров'я населення, запобігання негативному впливу господарської діяльності на людину та навколишнє природне середовище через: забезпечення переходу держави на шлях сталого розвитку послідовним всебічним зміцненням можливостей держави унеможливити виникнення реальних і потенційних загроз навколишньому середовищу, суспільству, національному господарству за рахунок послідовної екологізації суспільно-господарських відносин, створення умов для поступального, сприятливого для життєдіяльності населення і навколишнього середовища розвитку продуктивних сил; визначення місця СПЕЕБ у забезпеченні національної безпеки держави через зміцнення її економічної та екологічної складових у системі сталого розвитку країни та її окремих регіонів; уточнення цілей та основних напрямів політики органів державної влади щодо стратегічного потенціалу еколого-економічної безпеки, визначення критеріїв бюджетної підтримки господарської діяльності, спрямованої на зміцнення СПЕЕБ країни; формування єдиного комплексного методологічного підходу до вирішення проблем забезпечення еколого-економічної безпеки центральними та місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськими організаціями, іншими юридичними та фізичними особами; визначення пріоритетів, правових, організаційних і фінансових інструментів державної підтримки еколого-економічної безпеки, а також чітке встановлення видів діяльності, розвиток яких здійснюється винятково за рахунок ринкових механізмів; систематизація заходів державної підтримки розвитку СПЕЕБ з погляду досягнення максимальної ефективності використання бюджетних коштів.

Практична діяльність щодо розвитку СПЕЕБ має здійснюватись у двох основних напрямках: створення загальних сприятливих умов для ефективного здійснення діяльності всіх суб'єктів господарювання та надання адресної державної підтримки окремим категоріям підприємств, успішна діяльність яких має особливе значення для вирішення загальнонаціональних завдань охорони навколишнього природного середовища, попередження виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження.

Адресна державна підтримка суб'єктів господарювання повинна надаватися тим категоріям підприємств, діяльність яких має особливе значення для забезпечення еколого-економічної безпеки окремих регіонів країни або держави в цілому і які: розпочинають свою профільну діяльність, пов'язану з охороною навколишнього природного середовища, раціональним використанням природних ресурсів, захистом населення і територій від надзвичайних ситуацій природного й техногенного походження; перебувають у складному фінансовому становищі з об'єктивних причин, але не змінюють власну спеціалізацію, пов'язану з охороною навколишнього природного середовища, раціональним використанням природних ресурсів, захистом населення і територій від надзвичайних ситуацій природного й техногенного походження; застосовують інноваційні або соціально орієнтовані форми діяльності задля досягнення найкращих результатів стосовно забезпечення еколого-економічної безпеки та підвищення захищеності населення і територій від надзвичайних ситуацій природного й техногенного походження.